

NL

Een Grondwet voor Europa

Rome 29.10.2004

EUROPESE UNIE

Meer gegevens over de Europese Unie vindt u op Internet via de Europaserver (<http://europa.eu.int>).

Luxemburg: Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen, 2004.

ISBN: 92-894-7954-X

© Europese Gemeenschappen, 2004
Overneming met bronvermelding toegestaan.

Printed in Belgium

GEDRUKT OP CHLOORVRIJ GEBLEEKT PAPIER

De weg naar de Grondwet

1957 Verdrag van Rome

1986 Europese Akte

1992 Verdrag van Maastricht

1997 Verdrag van Amsterdam

2001 Verdrag van Nice

15/12/2001 Verklaring van Laken

28/02/2002 ← Europese Conventie → **10/07/2003**

4/10/2003 ← Intergouvernementele conferentie → 18/6/2004

29/10/2004 Rome: Ondertekening van de Grondwet

2004-2006 Ratificatie / Referenda

Op **25 maart 1957** ondertekenden zes landen (Duitsland, België, Frankrijk, Italië, Luxemburg en Nederland) in **Rome** het **Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap** (het EEG-verdrag). **Later werd dit verdrag aangevuld** door verschillende andere Europese verdragen: het Verdrag van Maastricht, het Verdrag van Amsterdam en andere.

In **2001** besloten de staats- en regeringshoofden van de lidstaten van de Europese Unie (vijftien op dat moment) in de Belgische stad **Laken** een Europese Conventie bijeen te roepen die een tekst moest voorbereiden ter vervanging van alle bestaande Europese verdragen.

Op **28 februari 2002** ging de **Europese Conventie** van start, onder voorzitterschap van Valéry Giscard d'Estaing. De Conventie bestond uit 105 leden. Deze leden vertegenwoordigden de regeringen van de lidstaten en de kandidaat-lidstaten, de nationale parlementen van deze staten, het Europees Parlement en de Commissie.

Daarnaast namen ook dertien waarnemers aan de Conventie deel, die namens het Comité van de Regio's, het Economisch en Sociaal Comité, de Europese sociale partners en de Europese ombudsman optraden. Alle bijeenkomsten van de Europese Conventie stonden open voor het publiek en alle officiële documenten zijn openbaar gemaakt, met name op Internet. Er werd een groot aantal werkgroepen ingesteld en de Europese Conventie heeft uitgebreid overleg gevoerd met maatschappelijke organisaties (vakbonden, werkgeversorganisaties, niet-gouvernementele organisaties, de academische wereld enz.).

Na zestien maanden van intensieve werkzaamheden heeft de Europese Conventie in **juni/juli 2003** overeenstemming bereikt over een **ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa**.

Dit ontwerp is vervolgens voorgelegd aan een **Intergouvernementele Conferentie**, samengesteld uit vertegenwoordigers van de regeringen van de huidige en toekomstige lidstaten. De staatshoofden en regeringsleiders hebben op **18 juni 2004** een akkoord bereikt.

De **Europese Grondwet** werd op **29 oktober 2004** in Rome ondertekend door de staatshoofden en regeringsleiders van de 25 lidstaten.

Wat is een Grondwet?

Een Grondwet omvat de grondbeginselen van een staat of een groep staten. Hierin worden verschillende kwesties behandeld. Hoe functioneren de instellingen? Hoe is de macht verdeeld? Welke middelen zijn er om beleid uit te voeren? Welke waarden willen we verdedigen? Welke grondrechten hebben burgers?

In feite is de Europese Grondwet zowel een verdrag waarop het internationale recht van toepassing is als een Grondwet, omdat zij grondwettelijke karakteristieken vertoont.

De Europese Grondwet kwam op transparante en democratische wijze tot stand, met name via de Europese Conventie, waarvan 72 van de 105 leden rechtstreeks gekozen volksvertegenwoordigers waren. Daarboven wordt de Grondwet aan een ratificatieproces onderworpen waarbij de nationale parlementen van de 25 lidstaten van de Europese Unie betrokken zijn, die eveneens rechtstreeks gekozen worden, of aan een referendum.

Waarom een Europese Grondwet?

De Europese Grondwet vormt een belangrijke stap in de Europese constructie. Ze is opgesteld om beter opgewassen te zijn tegen de taken die ons wachten in een uitgebreid Europa: een Europa met 25 lidstaten en 450 miljoen inwoners (en in de toekomst nog meer); een democratisch, transparant en daadkrachtig Europa dat in dienst staat van de Europese burgers.

De Europese Grondwet vervangt alle bestaande belangrijke Europese verdragen door één enkele tekst.

Waarom een Europese Grondwet als mijn land al een Grondwet heeft?

De Europese Grondwet vervangt niet de nationale grondwetten van de Europese landen, maar is een aanvulling daarop en heeft haar eigen bestaansrecht en autonomie. In de Europese Grondwet wordt het kader gedefinieerd waarbinnen de Europese Unie kan optreden. Europa heeft ook een eigen institutioneel stelsel (Europees Parlement, Raad van Ministers, Europese Commissie, Hof van Justitie van de Europese Unie). De Grondwet is van toepassing in de hele Europese Unie.

Wat staat er in de Grondwet?

De Europese Grondwet bestaat uit vier delen. In het eerste deel worden de waarden, doelstellingen, bevoegdheden, besluitvormingsprocedures en instellingen van de Europese Unie beschreven. Daarnaast omvat dit deel onderwerpen als Europese symbolen, Europees burgerschap, het democratisch bestel en de financiën van de Europese Unie. Het tweede deel omvat het “Handvest van de grondrechten”. In het derde deel worden het interne en externe beleid en optreden beschreven, alsmede de werking van de Europese Unie. In het vierde deel staan algemene en slotbepalingen, waaronder de procedures voor goedkeuring en herziening van de Grondwet.

NIEUW!

Voortaan kan een land besluiten uit de Europese Unie te stappen.

Wat heb ik aan de Europese Grondwet?

▶ **De garantie dat bepaalde gemeenschappelijke waarden en het Europese maatschappijmodel gerespecteerd worden**

Eerbiediging van de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en mensenrechten.

Een samenleving gebaseerd op pluralisme, non-discriminatie, tolerantie, rechtvaardigheid, solidariteit en gelijke kansen voor mannen en vrouwen.

Alleen staten die deze waarden onderschrijven, kunnen toetreden tot de Europese Unie. En als een lidstaat in strijd met deze waarden handelt, kunnen maatregelen tegen dit land getroffen worden.

▶ **Fundamentele vrijheden**

Vrij verkeer van personen, goederen, diensten, kapitaal en vrijheid van vestiging. Geen discriminatie op grond van nationaliteit.

▶ Europees burgerschap

“Eenieder die de nationaliteit van een lidstaat bezit, is burger van de Unie.”

Het burgerschap van de Unie komt bovenop, maar niet in de plaats van het nationale burgerschap. Europese burgers hebben de volgende rechten: het recht zich vrij op het grondgebied van de Unie te verplaatsen en er te verblijven, actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement, en bij de gemeenteraadsverkiezingen in de lidstaat waarin zij wonen, bescherming van diplomatieke en consulaire instanties in derde landen, het recht om verzoekschriften te richten tot het Europees Parlement en om zich tot de Europese ombudsman alsook tot de instellingen en adviesorganen van de Unie te wenden in zijn eigen taal en in die taal antwoord te krijgen.

▶ Handvest van de grondrechten

Het handvest garandeert de eerbiediging van de menselijke waardigheid, het recht op leven, het verbod op foltering en onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen, het recht op vrijheid en veiligheid, de eerbiediging van het privéleven en van het familie- en gezinsleven, de vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst, de vrijheid van meningsuiting en informatie, het recht op onderwijs, de vrijheid van ondernemerschap, het recht op eigendom, gelijkheid voor de wet, de eerbiediging van verscheidenheid van cultuur, godsdienst en taal, de gelijkheid van mannen en vrouwen, de integratie van personen met een handicap, het recht op een doeltreffende voorziening in rechte en op een onpartijdig gerecht, het vermoeden van onschuld en rechten van de verdediging, enz.

Het handvest maakt integraal deel uit van de Grondwet. Het geldt voor de Europese instellingen en de lidstaten wanneer zij het Europees recht toepassen. Het handvest heeft niet alleen betrekking op de burgerrechten en politieke rechten die in het Europees Verdrag voor de bescherming van de rechten van de mens uit 1950 zijn opgenomen, maar ook op aanvullende terreinen zoals sociale rechten van werknemers, de bescherming van het milieu of het recht op behoorlijk bestuur.

“Wij **verenigen** geen landen,
maar **mensen.**”

[Jean Monnet, 30 april 1952]

▶ **Meer solidariteit**

Als een lidstaat het slachtoffer wordt van een terreuraanslag, een natuur-ramp of een door menselijk optreden veroorzaakte ramp, treden de Europese Unie en haar lidstaten solidair tezamen op, in voorkomend geval met militaire middelen, om deze lidstaat te helpen.

▶ **Verbetering van het democratisch bestel van de Unie**

De Grondwet legt de Europese instellingen nieuwe verplichtingen op inzake overleg met het maatschappelijk middenveld, transparantie en openheid van het besluitvormingsproces en het recht van inzage in documenten.

NIEUW!

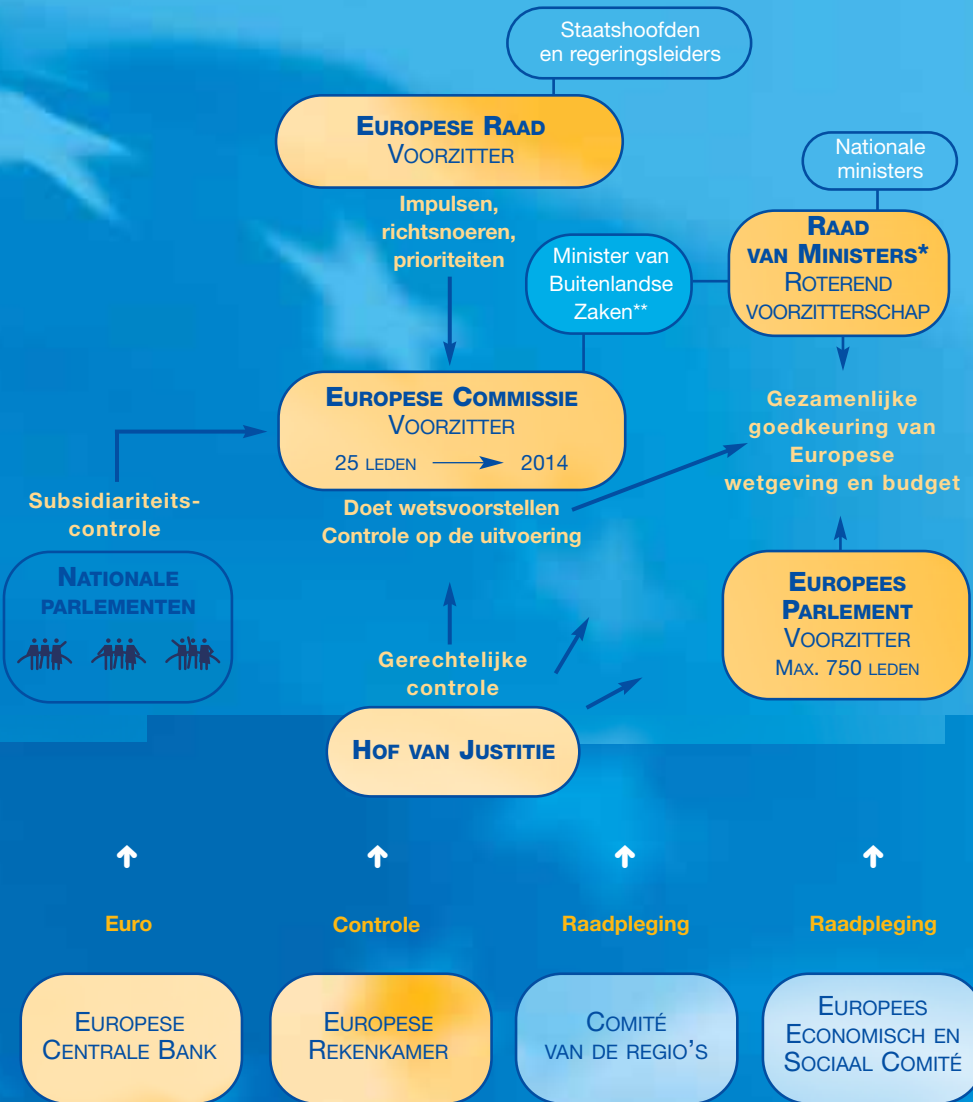
Het recht van volksinitiatief wordt ingevoerd: op initiatief van minstens 1 miljoen Europese burgers, afkomstig uit een aanzienlijk aantal lidstaten, kan de Europese Commissie verzocht worden een passend voorstel in te dienen.

▶ **Gemeenschappelijke doelstellingen**

Vrede en welzijn. Vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid. Een grote interne markt en vrije mededinging. Duurzame ontwikkeling, waarin economische en sociale ontwikkeling en milieu hand in hand gaan. Wetenschappelijke en technische innovatie. Sociale rechtvaardigheid en sociale bescherming. Bescherming van de rechten van het kind. Economische, sociale en territoriale samenhang en solidariteit tussen de lidstaten. Culturele en linguïstische diversiteit. Bescherming en ontwikkeling van het Europees cultureel erfgoed.

De Europese instellingen

Wie doet wat?

* Behalve op gebieden waar eenparigheid van stemmen vereist is, moeten beslissingen van de Raad van Ministers de goedkeuring wegdragen van 55% van de lidstaten welke tevens 65% van de bevolking van de Unie vertegenwoordigen.

** Vice-voorzitter van de Europese Commissie en gemandateerd in de Raad van Ministers voor het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid.

Welke bevoegdheden heeft de Europese Unie?

De Grondwet geeft een indeling en opsomming van de precieze bevoegdheden van de Europese Unie. Daarin wordt aangegeven op welke gebieden de Europese Unie zelf mag optreden (**exclusieve bevoegdheden**), op welke gebieden de Europese Unie maar ook de lidstaten kunnen optreden (**gedeelde bevoegdheden**) en op welke gebieden de Europese Unie slechts een beperkte bevoegdheid heeft (**ondersteunend, coördinerend of aanvullend optreden**).

Exclusieve bevoegdheid

Douane-unie

Mededinging (in het kader van de interne markt)
Monetair beleid voor de landen die de euro hebben ingevoerd
Bescherming van de biologische rijkdommen van de zee
Gemeenschappelijk handelsbeleid

Gedeelde bevoegdheden

Interne markt

Bepaalde aspecten van het sociale beleid
Economische, sociale en territoriale samenhang
Landbouw en visserij
Bescherming van het milieu
Consumentenbescherming
Vervoer
Trans-Europese netwerken
Energie
Ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid
Bepaalde aspecten van de volksgezondheid
Bepaalde aspecten van onderzoek en technologische ontwikkeling
en de ruimtevaart
Bepaalde aspecten van ontwikkelingssamenwerking
en humanitaire hulp

Ondersteunend, coördinerend of aanvullend optreden

Bescherming van de volksgezondheid
Industrie
Cultuur
Toerisme
Onderwijs, beroepsopleiding, jongeren en sport
Civiele bescherming
Administratieve samenwerking

Verder kan de Unie een coördinerende rol spelen in het economisch en werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten, en ook op het gebied van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, waaronder het gemeenschappelijk defensiebeleid.

Beginnel van de bevoegdheidstoedeling

“De Unie handelt binnen de grenzen van de bevoegdheden die haar door lidstaten in de Grondwet zijn toebedeeld om de daarin bepaalde doelstellingen te verwezenlijken.”

Het subsidiariteitsbeginsel

“Op de gebieden die niet onder haar exclusieve bevoegdheid vallen, treedt de Unie alleen op indien en voor zover de doelstellingen van het optreden niet voldoende door de lidstaten op centraal, regionaal of lokaal niveau kunnen worden verwezenlijkt en derhalve vanwege de omvang of de gevolgen van het optreden beter door de Unie kunnen worden bereikt.”

Het evenredigheidsbeginsel

“De inhoud en de vorm van het optreden van de Unie reiken niet verder dan wat nodig is om de doelstellingen van de Grondwet te bereiken.”

Toezicht door het Hof van Justitie

Het Hof van Justitie toetst of deze drie beginselen worden toegepast.

NIEUW!

De Grondwet verbetert de toepassing van de laatste twee beginselen: de nationale parlementen kunnen voortaan onderzoeken of de voorstellen van de Commissie voldoen aan het subsidiariteitsbeginsel. Dat kan ertoe leiden dat de Commissie haar voorstel aanpast.

Vereenvoudiging

Behalve wie wat doet en wie op welk gebied bevoegd is, zijn er nog andere belangrijke vragen. Er moet ook bepaald worden hoe de Unie optreedt en welke instrumenten zij aanwendt. Voorheen waren er tientallen verschillende soorten wetsbesluiten!

De Grondwet beperkt het aantal instrumenten dat de Unie kan gebruiken tot zes.

EUROPESE WET

▷ **WETGEVINGSHANDELINGEN**

Voorstel van de Commissie, goedkeuring door Parlement en Raad van Ministers

EUROPESE KADERWET

EUROPESE VERORDENING

▷ **ANDERE RECHTS-
HANDELINGEN**

Commissie of Raad van Ministers (gedelegeerde verordeningen of uitvoeringsbesluiten)

EUROPEES BESLUIT

AANBEVELING

▷ **STANDPUNTEN**

Commissie, Raad van Ministers, Centrale Bank, enz.

ADVIES

NIEUW!

Voortaan is niet alleen het Europees Parlement maar ook de Raad van Ministers verplicht in het openbaar te vergaderen bij de behandeling en goedkeuring van een wetsvoorstel (transparantie van de werkzaamheden).

De symbolen van de Europese Unie

In de Grondwet zijn ook verschillende symbolen van de Europese Unie vastgelegd.

Deze symbolen zijn belangrijk omdat Europeanen zich daardoor beter met Europa kunnen identificeren.

De Europese vlag is het symbool van de Europese Unie, maar symboliseert ook in bredere zin de eenheid en identiteit van Europa. De cirkel van gouden sterren staat voor solidariteit en saamhorigheid tussen de volkeren van Europa. Het aantal sterren hangt niet samen met het aantal lidstaten. Het zijn er twaalf, omdat dit cijfer traditioneel symbool staat voor perfectie, overvloed en eenheid. De vlag blijft dan ook hetzelfde, ook wanneer in de toekomst nieuwe landen tot de Europese Unie toetreden.

Het Europese volkslied is een deel van de negende symfonie die in 1823 door Ludwig van Beethoven werd gecomponeerd. In het slotdeel van deze symfonie gebruikt Beethoven de in 1785 door Friedrich von Schiller geschreven ode "An die Freude". Dit gedicht geeft de idealistische visie van Schiller weer, die alle mensen als broeders zag; Beethoven deelde deze visie.

"Eenheid in verscheidenheid"

Het Europese motto is het resultaat van een wedstrijd die door een groep Europese burgers werd gehouden onder 80.000 jongeren in de leeftijdsgroep 10-20 jaar.

Verschiedene landen hebben besloten hun nationale munteenheid te vervangen door een gemeenschappelijke Europese munt, de **euro**. Op dit moment zijn dat België, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal en Spanje.

Op **9 mei** 1950 kwam de Franse minister van Buitenlandse Zaken Robert Schuman met een voorstel voor een Europese organisatie voor gezamenlijk beheer van kolen en staal, met als belangrijkste doel een nieuwe oorlog in Europa te voorkomen. Dit voorstel, dat bekend staat als de Schuman-verklaring, wordt beschouwd als de geboorteakte van de Europese Unie. Vandaag de dag wordt op 9 mei de **Dag van Europa** gevierd, met allerlei activiteiten en festiviteiten om de burgers en volkeren van Europa dichter bij elkaar te brengen.

“Een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid”

De Europese Grondwet verzekert de burgers van Europa van een gemeenschappelijke ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid. Maar wat betekent dat in de praktijk?

▶ **Geen controle aan de binnengrenzen**
van de Europese Unie

Een Europese burger kan **vrij reizen** tussen een groot aantal Europese landen (de lidstaten die deel uitmaken van de Schengen-ruimte), zonder persoons- of paspoortcontrole.

▶ **Meer controle aan de buitengrenzen**
van de Europese Unie

Er zal vooral intensiever gecontroleerd worden aan de grenzen met derde landen (zoals de grens tussen Spanje en Marokko of die tussen Polen en Oekraïne), en daarnaast ook in de internationale havens en luchthavens (bijvoorbeeld een schip uit Zuid-Amerika dat in de haven van Rotterdam aanmeert of een vliegtuig uit Azië dat op de luchthaven van Boedapest landt). Concreet betekent dit dat **voor visa** en andere **verblijfstitels van korte duur** steeds meer **een gemeenschappelijk beleid** wordt gevoerd, dat er regels voor **persoonscontroles** aan de buitengrenzen komen en dat zelfs een geïntegreerd systeem voor het **beheer van de buitengrenzen** wordt ingevoerd.

▶ **Gemeenschappelijk asielbeleid**

Dit betekent dat er **één asielstatus** komt die overal in de Europese Unie geldig is, dat in alle lidstaten **dezelfde procedures** worden gevolgd bij het verlenen en intrekken van deze status en dat de Europese Unie **samenwerkt met derde landen** om de **toestroom van asielzoekers** te beheersen. Hierbij wordt het Verdrag van Genève inzake vluchtelingen gevolgd.

▶ **Gemeenschappelijk immigratiebeleid**

Het doel van dit beleid is vooral een betere geleiding van de **migratiestromen**, waarbij een **rechtvaardige behandeling** van legaal verblijvende buitenlanders gegarandeerd moet worden. Het beleid is ook gericht op een betere **bestrijding** van de **illegale immigratie** en de **mensenhandel** (met name de handel in vrouwen en kinderen). Een ander doel is de **integratie van buitenlanders** die legaal in de Europese Unie verblijven. De Unie kan overeenkomsten met derde landen sluiten om **de terugkeer van illegaal verblijvende buitenlanders te vergemakkelijken**.

▶ **Betere samenwerking van justitie in civiele zaken**

Deze verbetering heeft vooral betrekking op de **wederzijdse erkenning** van **gerechtelijke** beslissingen en de uitvoering daarvan, **samenwerking** bij het verzamelen van bewijs en een **betere toegang** tot de rechter.

▶ **Betere samenwerking van politie en justitie in strafzaken**

De bedoeling hiervan is vooral een **effectievere bestrijding** van **terrorisme**, **seksuele uitbuiting** van vrouwen en kinderen, **drugshandel**, het **witwassen van geld**, **corruptie** en de georganiseerde **misdaad**.

▶ **Oprichting van een Europees Parket**

Hiermee zal **de internationale misdaad beter bestreden** kunnen worden.

▶ **Versterking en betere controle van Europol**

De **Europese politiediensten** werken samen in een organisatie genaamd **Europol**. Het werkgebied van Europol kan worden **uitgebreid**, bijvoorbeeld op het gebied van gezamenlijke **onderzoeken** en **operationele acties**. Europol wordt gecontroleerd door het Europees Parlement, de nationale parlementen en het Hof van Justitie.

“Een regionaal beleid op basis van solidariteit en in het belang van de burger”

► **Waarom dient het cohesiebeleid?**

De Europese Unie is een zeer welvend en bedrijvig gebied in de wereld, maar er bestaan grote **verschillen**, niet alleen tussen de lidstaten maar vooral ook tussen de ongeveer **250 regio's** die de Unie telt.

Dat betekent dat niet alle **Europeanen dezelfde voordelen en kansen** hebben om de uitdagingen van de mondialisering het hoofd te bieden, simpelweg vanwege de **plaats waar ze wonen**. Het **Europese cohesiebeleid** probeert hier **verandering** in te brengen, ook al zijn in de eerste plaats het bedrijfsleven en de nationale en regionale overheden verantwoordelijk voor werkgelegenheid, de concurrentiepositie van bedrijven en investeringen in technologie.

► **Wat houdt het cohesiebeleid in?**

In het regionale beleid komt de onderlinge **solidariteit** in Europa concreet tot uitdrukking; het heeft zich sinds 1989 steeds verder ontwikkeld. Van de **bijdragen** van de EU-lidstaten aan de Europese begroting wordt een deel vrijgemaakt voor **kansarme** regio's en bevolkingsgroepen. In de periode **2000-2006** ging het om **een derde** van de begroting van de Gemeenschap, oftewel **€ 213 miljard**.

Dit enorme bedrag wordt in de eerste plaats gebruikt om **achtergestelde regio's** te helpen hun **ontwikkelingsachterstand** in te halen. Wat overblijft, wordt gebruikt voor de **economische en sociale omschakeling** van probleemgebieden, het **moderniseren** van het onderwijs en het stimuleren van de **werkgelegenheid**. Daarnaast heeft de Europese Unie ook gerichte initiatieven voor een intensievere **samenwerking tussen de regio's**, de **duurzame ontwikkeling** van steden en probleemwijken, **plattelandontwikkeling** en het **bestrijden van discriminatie**.

► **Hoe werkt het cohesiebeleid?**

Hoe **het geld** van het **cohesiebeleid** wordt besteed, wordt niet door “Brussel” bepaald. De **regio's** of lidstaten **beslissen** zelf waaraan behoefte is door de situatie ter plaatse nauwkeurig in kaart te brengen. De **uitvoering** is dus **gedecentraliseerd**. Wel is er een **algemeen Europees kader** waarbinnen het geld moet worden besteed. Er moet aan een aantal strikte voorwaarden worden voldaan: de ontwikkeling mag bijvoorbeeld niet schadelijk zijn voor het milieu en het principe van gelijke kansen moet worden gerespecteerd.

De Europese Unie is dus meer dan alleen een geldschieter. Het **cohesiebeleid** biedt de mogelijkheid om op plaatselijk niveau beleid uit te voeren dat op Europees niveau is besloten, waarbij de Unie zich **solidair** opstelt, maar tegelijkertijd ook haar **concurrentiepositie** verbetert (dankzij werkgelegenheid, duurzame ontwikkeling, de informatiemaatschappij, onderzoek en dienstverlening van algemeen economisch belang, enz.). Het cohesiebeleid is dus een **onmisbare aanvulling** op de gemeenschappelijke Europese markt en de economische en monetaire unie.

Opgelet! In alle gevallen geldt dat Europese steun geen vervanging is voor nationale subsidies, maar een **aanvulling** daarop. De bedoeling is dat Europa **een handje** helpt bij **goede projecten**, die anders nooit van de grond zouden kunnen komen.

► **Hoe zit het met de Europese Grondwet**

De Grondwet consolideert het regionale beleid van de Europese Unie: een beleid dat gebaseerd is op solidariteit en in het belang van de burger is. Dit beleid **is gericht** op de **“economische, sociale en territoriale samenhang en solidariteit tussen de lidstaten”**. Voortaan is dit een van de belangrijkste doelstellingen van de Europese Unie. In tegenstelling tot vroeger kunnen nu **alle regio's** die achterlopen in hun ontwikkeling of het moeilijk hebben, rekenen op de **solidariteit** van de andere lidstaten en aanspraak maken op Europese subsidies.

“Milieubescherming in het belang van de huidige en toekomstige generaties”

De Europese Grondwet biedt nieuwe mogelijkheden om het milieu te beschermen.

- ▶ Het principe van **duurzame ontwikkeling** is als speerpunt van het Europese beleid in de Grondwet vastgelegd. Dit principe is geformuleerd tijdens de eerste Wereldmilieutop van de Verenigde Naties, die in 1992 in Rio de Janeiro plaatsvond. Het doel is “**in de behoeften van de huidige generatie te voorzien zonder toekomstige generaties deze mogelijkheid te ontzeggen**”. Met dit doel voor ogen wil Europa streven naar **evenwichtige** economische groei, een **sociale** markteconomie en een **hoog niveau** van bescherming en verbetering van de **kwaliteit van het milieu**.
- ▶ De verplichting om in al het **Europese beleid** rekening te houden met **het milieu**, is als **grondrecht** in de **Grondwet** vastgelegd.
- ▶ De Grondwet introduceert het idee van **solidariteit** van de Europese Unie en de lidstaten met een lidstaat die getroffen wordt door een door de **natuur** of de **mens veroorzaakte ramp**.
- ▶ De Grondwet biedt **Europeanen** en **maatschappelijke organisaties** (zoals niet-gouvernementele milieuorganisaties) de mogelijkheid hun **mening** te geven, een **dialoog** aan te gaan en **geraadpleegd te worden** over het Europees beleid (met name het milieubeleid). Het nieuwe **recht van volksinitiatief** (waarvoor minimaal **1 miljoen mensen** nodig zijn) kan ertoe leiden dat de Europese Commissie een voorstel doet over **milieuvraagstukken**.
- ▶ De Grondwet roept op tot een rationeel energieverbruik, **energiebesparing** en de **ontwikkeling van nieuwe en duurzame energiebronnen**.

Voor meer informatie

“Europe Direct”

Als u vragen heeft over de Europese Grondwet,
kunt u bellen naar

00 800 67 89 10 11 (gratis) of +32 2 299 96 96

“Futurum”

Als u meer wilt weten over de Europese Grondwet,
kunt u ook terecht op de website

<http://europa.eu.int/futurum>

Europese Gemeenschappen

Luxemburg: Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen
2004 — 20 blz. — 14,8x21 cm

ISBN: 92-894-7954-X

■ 25 Lidstaten

■ Kandidaatlanden

Europese Gemeenschappen

Postadres:

B-1049 Brussel (België)

Publicatiebureau

Publications.eu.int

ISBN 92-894-7954-X

9 789289 147954 7

KA-60-04-806-NL-C